

Rèquiem per Josep Maria Uyà

Text i fotos > **EDU SÍVORI ALT**

Vaig conèixer Josep Maria Uyà la Nit de Poetes de l'any 2001, que cada any organitzen els Amics de la UNESCO a les escales de Sant Martí de Girona. Uyà llavors investigava un tal Macedonio Fernández i havia descobert en les seves lectures laterals que Borges possiblement havia estat un impostor i que per aquest motiu el metafísic d'*Ariadna Buenos Aires* havia quedat arraconat en l'oblit en les càtedres universitàries.

La nostra amistat al llarg de gairebé dues dècades no va perdre mai aquell context poètic que la va concebre, i amb els anys es va condimentar amb un perillós coqueteig cada vegada més intens amb la filosofia, la patafísica i la metafísica. Des que el vaig conèixer, Uyà ja em parlava de «la quimera del buit sentit», de «l'amplíssima desmesura», de «la pregària de la solitud» i de «la intempèrie metafísica». Aquests són temes que sempre em van apassionar, però que, aquests dies de dolor per la pèrdua física del meu amic, em costen de comprendre.

Confesso que encara no he après res del no-res. No obstant això, Uyà, que era un home sobrepassat, ja ho havia comprès tot: «Llarg treball, haver de comprendre. I una sola feina, haver de morir» (*Rèquiem*).

Va néixer a Sabadell el 28 de setembre de 1960 i era doctor en filologia hispànica, poeta, assagista i dramaturg, i també escrivia a *El Punt Avui* brillants articles d'opinió conjuntural amb sòlides bases quant a informació geopolítica. Va publicar els llibres de poemes *Dèiem ànima civil* (Alcoi, 1989), *Ànima civil* (València, 2005), *Ànima civil, 2000-2007* (Barcelona, 2008) i també dos poemes dramàtics: *Noces del sentit* (Vic, 1999) i *Sa Nitja* (Vic, 2004).

Documenta Universitaria de Girona li va publicar el 2009 *L'home*

sobrepassat (2001) i *La intempèrie metafísica de Macedonio Fernández* (2004). És de destacar el seu poema *Rèquiem* (Edicions Prima Matèria, Barcelona, 2011). Va deixar publicada la trilogia *Teatre del límit: Dom Juan, Cal·lígula i Faust*. Entre els seus inèdits, entre moltes altres obres, destaca el *Tractat de la ignorància*.

Uyà va posar el cos en escena en innumbrables obres d'autoria seva, i en destaco com a magistrals el *Rèquiem* a la Casa de Cultura de Girona (2011), i la crua i sublim *Kaddish pel fill no*

nascut (2018) a la Sala La Planeta de Girona. Vaig tenir l'honor que Uyà dirigís algunes obres meves o hi actués, com ara *La màgia*, *Bross i Anna* i *El monjo Lepret*.

La nostra amistat al llarg de quasi dues dècades no va perdre mai el context poètic que la va concebre

>> Josep Maria Uyà durant una estada a París.

Em parlava de «la quimera del buit sentit», de «l'amplíssima desmesura», de «la pregària de la solitud»

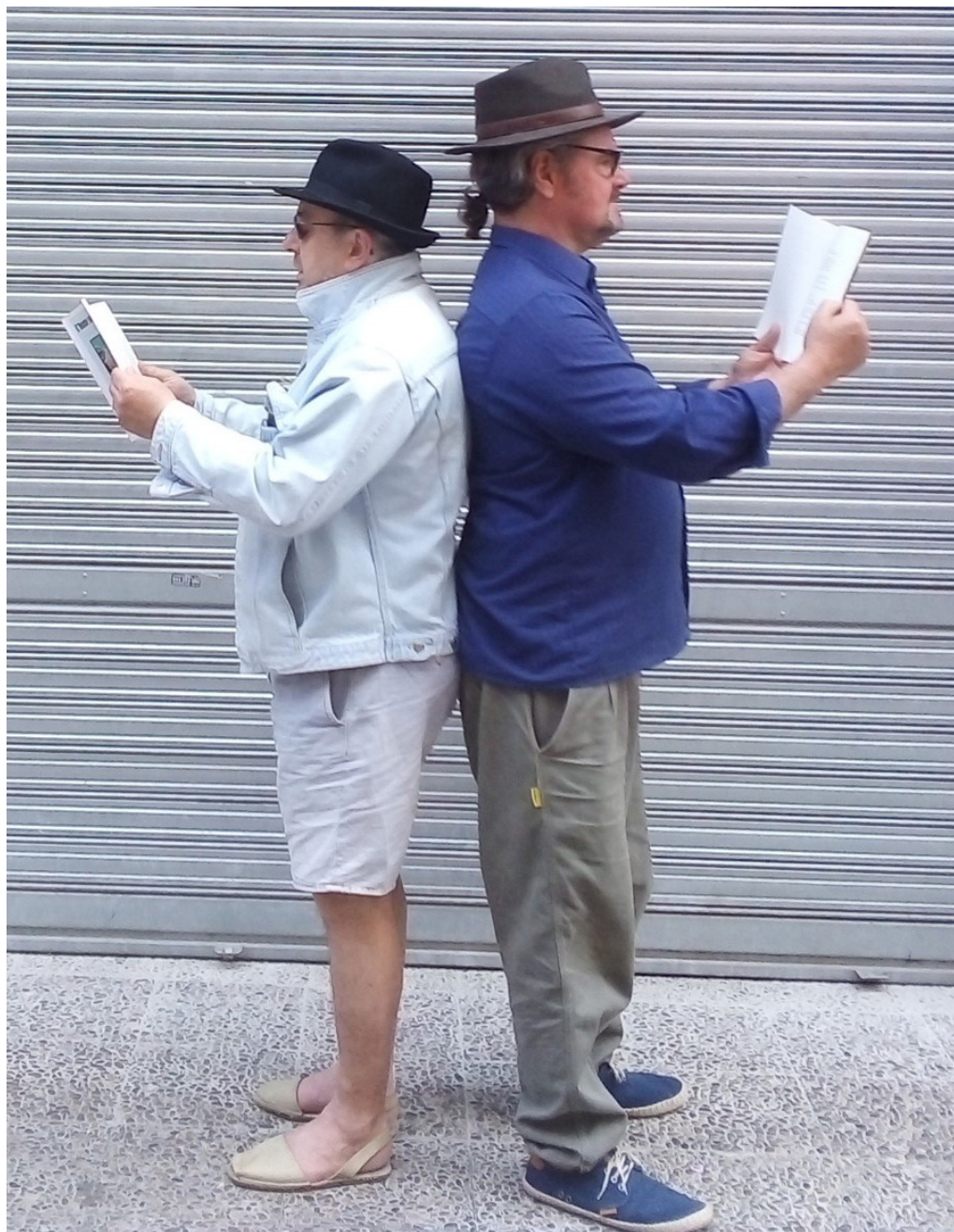
Vam estar a punt de presentar la seva obra lírica *UyàSívori*, una poemografia en què va posar a dialogar textos seus amb els meus com a homenatge també de part seva a la nostra amistat. Però el 18 d'octubre de 2019 el seu cor va abaixar anticipadament el teló de la Sala La Planeta i lamentablement no va poder estrenar-s'hi.

Uyà va ser un professor d'aquells que els alumnes de l'Institut de Celrà mai oblidaran pel seu caràcter progressista. Les seves classes «feien pensar»; amb ell havien pogut fer un gir positiu a les seves vides. Va fomentar i dinamitzar el teatre i l'activitat teatral entre l'alumnat, acció de la qual va derivar la companyia 2x2 Teatre. Va participar en la lectura d'innombrables recitals de poesia i va ser l'estrella dels festivals Cavalcada de Poesia que es van dur a terme a Girona en el context de Sant Jordi (2004-2008).

Uyà va ser feliç. Sobretot quan preparava *El flâneur assegut* o *El flâneur a la finestra* a la Fundació Fita (assaigs per mirar d'entendre d'on venim, om som, què o qui som i on anem).

El 2001 es va produir un inevitable *parenklisis* ('impacte') quan ens vam conèixer. Un moviment imprevisible (estic convençut que producte d'éssers lliures i indomesticables) pel qual els àtoms Uyà i Sívori coincidim caient en el buit i xocant entre nosaltres. Un canvi de direcció indefugible es va donar en el xoc entre aquests àtoms rebels cap a una amistat de les més boniques de què personalment he gaudit. A partir dels cursos del *flâneur* i de la seva pròpia existència, Uyà va voler ensenyar-me París, tot i que jo, com un *rarum natura*, l'entengués a l'inrevés.

Va ser des d'aquesta estranya patafísica cortazariana de la qual em vaig encomanar alguna vegada llegint *Rayuela* que també des de la meua existència

>> Josep Maria Uyà i Edu Sívori a la portada del llibre Parys-Uià.

vaig deixar anar el meu propi imaginari, oferint en vida al meu amic una oda a l'amistat a través del meu nou llibre: *Parys-Uià*, en el qual relato quatre dies meravellosos del *flâneur* Uyà i del cronopi Sívori (dos àtoms iracunds) caminant junts per la capital francesa, i per poder entendre'n la lectura cal apel·lar inevitablement a claus màgiques per desencriptar els missatges xifrats que amaga cada capítol.

Uyà no va aconseguir llegir-lo. Però el dia anterior a la seva mort l'hi vaig llegir per telèfon. El llibre per mi de-

dicat jeu al costat d'una flor al nínxol número 56 del cementiri de Portbou. A pocs metres d'ell es troba el nostre adorat Benjamin, que l'endemà d'haver viscut tampoc no va tenir més possibilitats de desembalar cap biblioteca.

Uyà és el meu amic i ara, per entendre'l una mica més, recorreré a Pessoa. Segurament la destinació del meu proper viatge sigui Portugal, per seguir recordant-lo i poder entendre d'alguna manera subtil per què el seu pensament estava tan ocupat en un soliloqui permanent.